

Øverlandselva

- 1 - Om Bærum Elveforum
- 2 - Forurensning
- 3 - En reise medstrøms

AV TERJE BØHLER - BÆRUM ELVEFORUM
FOR ØVERLANDSVASSDRAGETS VENNER

6/4 - 2022

VÅRE
SPONSORER:

CENTRA
Gruppen

Øverlandselva – Del I

Om Bærum Elveforum

Bærum Elveforum

Opprettet i april 2006 på initiativ fra Bærums politikere etter et stort giftutslipp på Rud. All fisk i elva døde.

Reorganisert i 2015 som en idéell/frivillig organisasjon.

AV TERJE BØHLER - BÆRUM ELVEFORUM
FOR ØVERLANDSVASSDRAGETS VENNER

6/4 - 2022

VÅRE
SPONSORER:

CENTRA
Gruppen

Drift og sekretariat

- Prosjektmidler fra Bærum kommune
 - Prosjektmidler fra Miljødirektoratet
 - Fylkesmannen
 - Private sponsorer
-
- Rapporterer til MIK-utvalget
 - Nær kontakt med “Natur & idrett” i BK

Vaktbikkje og pådriver

- Ca 350 elvevenner

Venneforeninger:

- Lysakervassdragets Venner
- Øverlandsvassdragets Venner
- Engervannets Venner
- Jarmyras Venner
- Skallumdammens Venner

Engervannets Venner

Bærum Elveforum fikk etablert et interimsstyre høsten 2019. Arbeider bl.a. for å sikre området som et viktig turområde og forbedre dets naturkvaliteter til glede for Bærums befolkning.

Erver de kjælelyden flyt innad ut av en fuglekasse?
Foto av Erlend Ragnvåg

Svartvill skauklyper tekter i anness (de fuglekasser avn kjælelyd).
Foto av Kåre Wærdehaug

Velkommen til Engervannet

Langs turstien har vi satt opp en rekke fuglekasser – med innsyn fra turstien så du kan få oppleve livet rundt kassene på ganske nært hold. Inne på sumpområdet ved innløpet og utløpet har vi satt opp noen hekkeplattformer for tjeld og fiskemåke – kanskje de vil hekke også?

Du kan bidra til å øke vannets opplevelsesverdi som natur- og friluftsområde:

- Vis respekt for viltet
- Ikke mat fuglene
- Gå ikke utenfor turveien
- Hold hunden i bånd, det gir naturen litt mer plass og mere ro
- Vi prøver å plukke opp søppel, fint om du tar med ditt eget

Besøk oss gjerne på Instagram Engervannets_venner
Kontakt oss på knutamenygard@gmail.com

Med ønske om en enda hyggeligere tur 😊

Engervannets Venner er en gruppe etablert av Bærum Elveforum. Den består av representanter fra Bærum Elveforum, Norsk Ornitologisk Forening samt enkeltpersoner hvis ønske er å gjøre Engervannet til en enda bedre natur- og fuglekalder.

Engervannets Venner

Plakater er hengt opp langs turveien.
30 fuglekasser hengt opp i
«synsfeltet» til turgåerne – så følg
med til våren!

Prosjekter

- Arrangere ryddedugnader
- Mølladammen (sti, restaurering)
- Opplevelser langs ... (turbrosjyre)
- Øverland gamle bro (skjødsel)
- Skilt & Benker langs elvene
- Etablere stier langs vassdragene
- Bekjempelse av fremmede arter
- ...

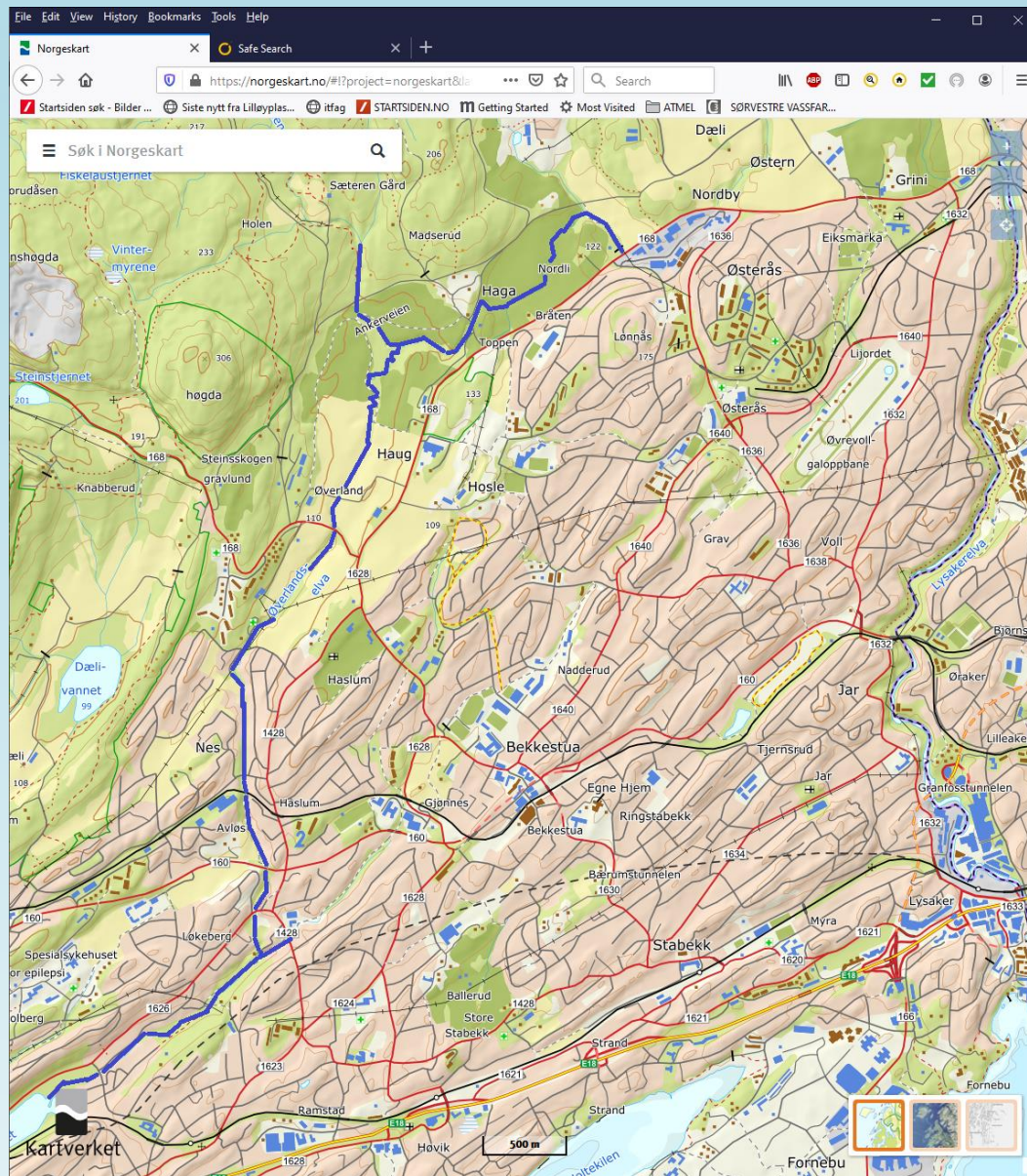
Øverlandselva – Del II

Forurensning

Øverlandsvassdraget 1880

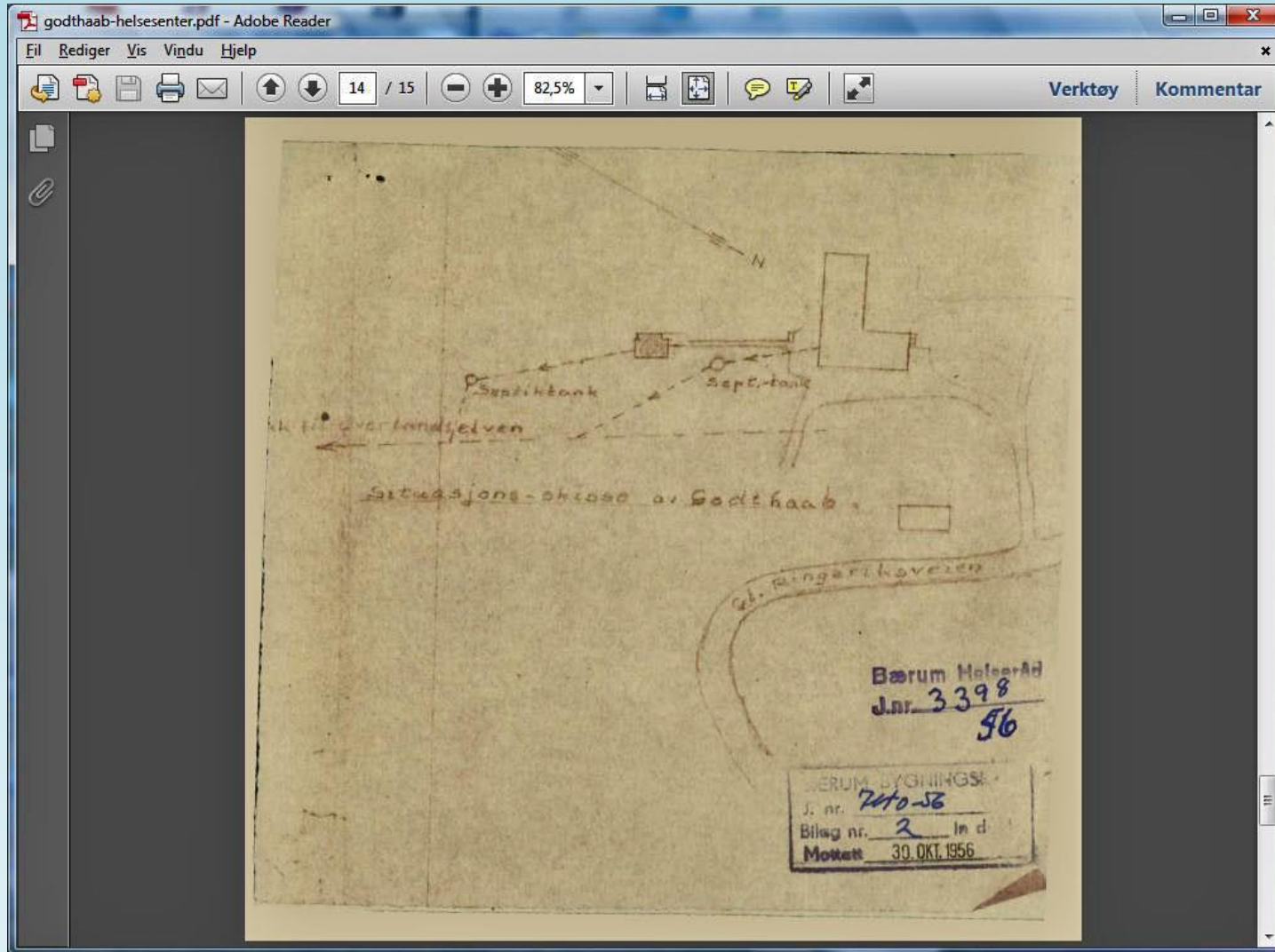

Øverlandsvassdraget
med tilførselsbekker
- Østernebekken
- Sæterbekken

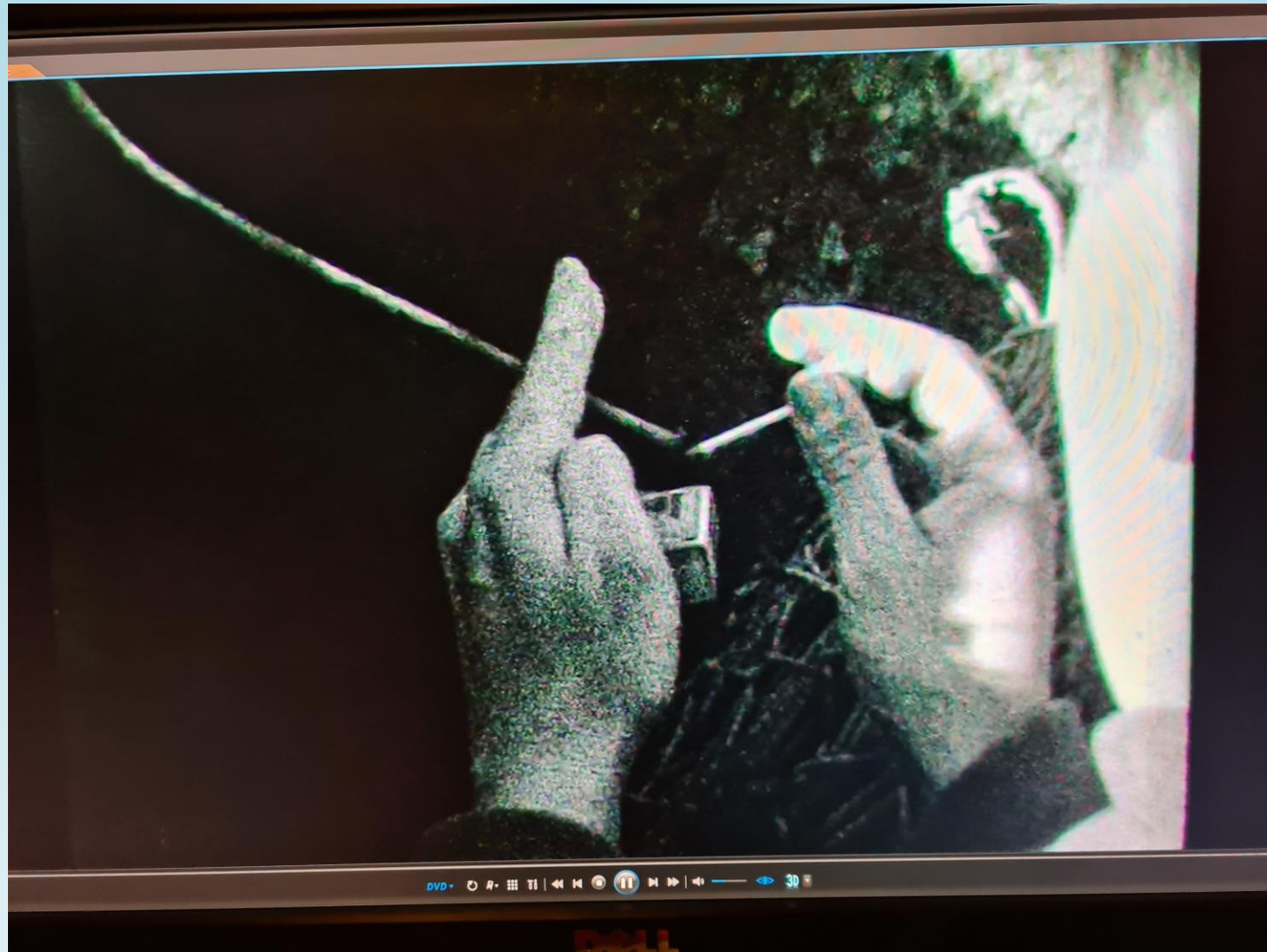
En historie om forurensning

«Øverlandselva var mer forurensningsbelastet enn de andre elvene i Bærum. Allerede i 1920-1930 åra var elva sterkt forurenset.»

Forurensning 1950

- Godthåp (1956)
- Privat kloakk
- Gårdsfyllinger
- Private fyllinger
- Landbruk

Eksempel fra 1952 ...

Eksempel fra 1952 ...

Eksempel fra 1952 ...

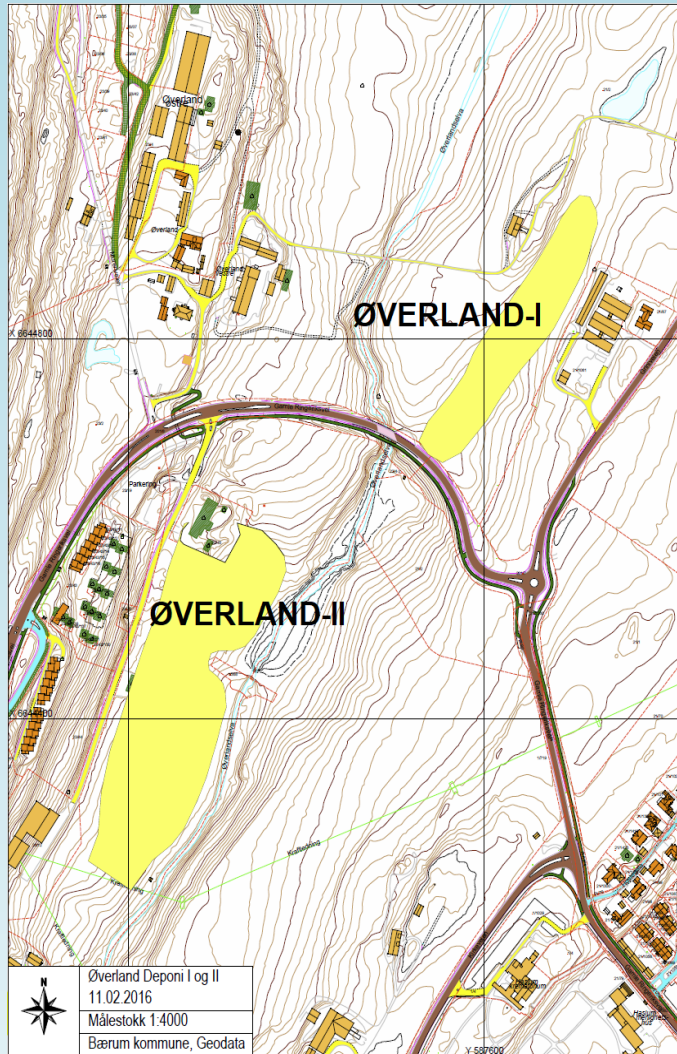

Eksempel fra 1952 ...

Eksempel fra 1952 ...

Forurensning 1960

- Øverland I og II
- Privat kloakk (i elva)
- Gårdsfyllinger
- Private fyllinger
- Industriutslipp
- Landbruk

Forurensning 1970

- Øverland I og II
- Gryta
- Nordli industrifylling
- Gårdsfyllinger
- Private fyllinger
- Industriutslipp
- Landbruk

Kloakk fra husholdninger nå
i rør – som munnet ut i
Engervann ...

Forurensning 1980

- Kloakk i rør
- Bedring . . .

Til det store fjellanlegget fra 1982 på Bjerkås kommer avfallsvann fra 750 000 mennesker fra Oslo og kommunene vest for fjorden. Et 42 km langt rørsystem med en diameter på 3,3 meter bringer hver time en million liter inn til rensing

Forurensning 1990

- Hagajordene
- Øverland I+II
- Nadderudbekken
- Industri/veisalt
- Landbruk (N+P)
- annet ?

(bilde tatt 2019)

Forurensning i dag

- Hagajordene
- Øverland I+II
- Nadderudbekken
- Industri/veisalt
- Landbruk
- Overløp og lekkasjer?
- annet ?

Vann-Nett-Portal

https://vann-nett.no/portal/

Vann-nett

øverlandselva

Vannforekomst

Øverlandselva - 008-149-R

Temakart

Veiledning

Faktaark

Rapporter

Vann-Nett 2016

Hub

Vannstatistikk

Lenker

Kontakt oss

skriv "Øverlandselva" (navn på vannforekomsten) her

Vann-Nett

Forfjorddalen naturreservat, Hinneya. Foto: Line Fjellvær

Vann-Nett Portal er inngangsportalen til informasjon om vann i Norge.

Målet er å gi en enkel og rask tilgang til data i forskjellige format. Her kan du finne hvordan det står til i vannet (miljøtilstand, miljømål, tiltak, påvirkninger osv) og få ut data i forskjellige formater (faktaark og kart). Under informasjon finner du forklaring på de mest sentrale begrepene som brukes i vannforvaltningen.

Forurensning i dag

Gå inn i vann-nett.no
Gi inn navn på
vannforekomsten

VannNett-Portal

https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/008-149 80%

Vann-nett

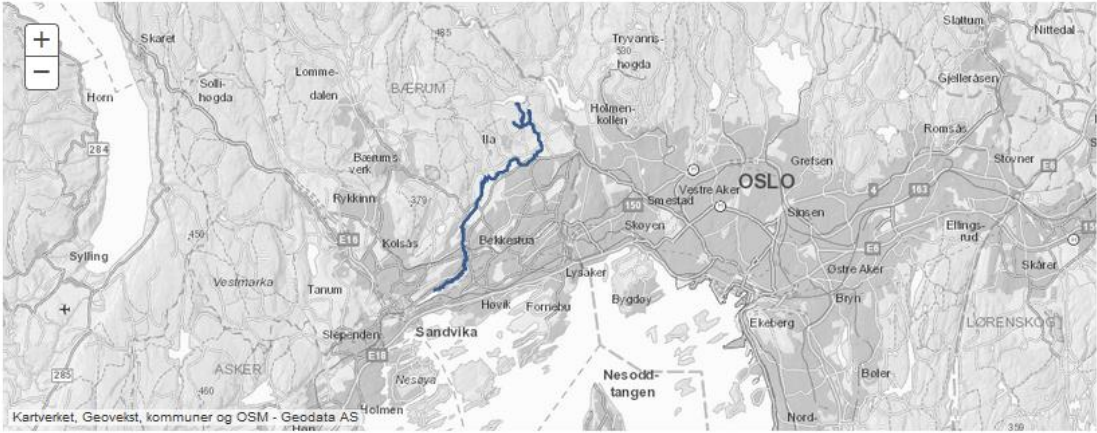
Stedsnavn/ID og nav

- Informasjon
- Kart
- Temakart
- Veiledning
- Faktaark
- Rapporter
- Vann-Nett 2016
- Hub
- Vannstatistikk
- Lenker
- Kontakt oss

Bokmål Nynorsk Engelsk Samisk

KART GENERELL INFORMASJON VANNTYPE ØKOLOGISK TILSTAND KJEMISK TILSTAND PAVIRKNING BESKYTTEDE OMRÅDER TILTAK MILJØMAL ARKIV

Kart

Generell informasjon

Vanntype

Beskyttede områder

Miljømål

Miljøtilstand

Kjemisk tilstand

Påvirkning

Tiltak

Arkiv

Forurensning i dag
vann-nett.no

VannNett-Portal

https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/008-149-R

Kommentar

Miljøtilstand

Økologisk tilstand: Moderat

Tilstand basert på Presisjon Høy

Kommentar til tilstand

KVALITETSELEMENTER	TILSTAND	DATA FRATIL AR	GYLDIG	KILDE	VERDI	MÅLEENHET	REGISTRERT DATO
Påvekstalger							
Forsuringsindeks periphyton AIP	😊 Svært god	202021	✓	Vannmiljø7,1189	Ubenevnt	4.12.2021	
Trofiindeks begroingsalger PIT	😐 Moderat	202021	✓	Vannmiljø18,1563	Ubenevnt	4.12.2021	
Bunnfauna							
Gjennomsnittlig score per takson ASPT	😐 Moderat	202019	✓	Vannmiljø5,8153	Ubenevnt	4.12.2021	
Raddum forsuringsindeks 1	Udefinert	202016	✓	Vannmiljø1		17.09.2020	

Forurensning i dag

vann-nett.no

Økologisk tilstand

VannNett-Portal

https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/008-149-R

Kjemisk tilstand

Kjemisk tilstand

God Presisjon Lav

Kommentar til tilstand

KVALITETSELEMENTER	TILSTAND	ANTALL	DATAFRATIL AR	GYLDIG	KILDE	MAKSIMUM	GJENNOMSNI TLEENHET	REGISTRERT DATO
Industristoffer								
Antracen CAS_120-12-7	☹️ Udefinert	1						
Bunnsediment ferskvann - Udefinert	☹️ Udefinert		202021	✓	Vannmiljø9	9		14.12.2021
PCB 118 (2,3',4,4',5-pentaklorobifenyl) CAS_31508-00-6	☹️ Udefinert	1						
Bunnsediment ferskvann - Udefinert	☹️ Udefinert		202021	✓	Vannmiljø0,4100	0,4100		14.12.2021
Benzen CAS_71-43-2	😊 God	1						
Ferskvann - Udefinert	😊 God		202020	✓	Vannmiljø2100	845,1575 µg/l		17.09.2020

Forurensning i dag

vann-nett.no

Kjemisk tilstand

VannNett-Portal

https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/008-149-R

Vann-r

Stedsnavn

Informasjon

Kart

Temakart

Veiledning

Faktaark

Rapporter

Vann-Nett 2016

Hub

Vannstatistikk

Lenker

Påvirkning

	PÅVIRKNINGSGRAD	EFFEKT	§12	HAR TILTAK	KOMMENTARER	ENDRET DATO	DISSENS
Annen eller ukjent							
Diffus forurensning							
Diffus avrenning fra annen kilde	☹ Stor grad	Kjemisk forurensning	Nei	Har tiltak	Løvenskiold, skyteanlegg	15.10.2021	Nei
Urban utvikling							
Diffus forurensning							
Diffus avrenning fra byer/tettsteder	😊 Middels grad	Kjemisk forurensning Næringsforurensning Organisk forurensning	Nei	Har tiltak		21.02.2020	Nei
Punktforurensning							
Punktutslipp fra søppefyltinger	😊 Middels grad	Annen betydelig effekt Kjemisk forurensning Næringsforurensning	Nei	Har tiltak	Øverland I (fra 1960-1963) og Øverland II (1963-1967), samt Hatro	28.03.2020	Nei

Forurensning i dag

vann-nett.no

Påvirkning

VannNett-Portal

https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/008-149-R

Vann-r

Tiltak

TILTAKS ID	TILTAKSNAVN	TILTAKSTYPE	PÅVIRKNING	UNNTAK	TILTAKSSTAT
5107-360	Mjøre tiltak ifm blyforurensning fra Løvenskiold skytebane	Tiltak i forurenset grunn	Diffus avrenning fra annen kilde	Ingen	Startet
5101-2582	Arbeid om infiltrasjon, rensing og fordøyning av overvann i plan- og byggesaker	Infiltrasjon av overvann	Diffus avrenning fra byer/tettsteder	Ingen	Startet
5107-359	Udlikeholde og forbedre vegetasjonssonene langs elva	Infiltrasjon av overvann	Diffus avrenning fra byer/tettsteder	Ingen	Startet
5101-2493	Informasjonsarbeid for å redusere avrenning fra fulldyrket mark	Rådgiving om klima- og miljøvennlige driftsmåter	Diffus avrenning fra fulldyrket mark	Ingen	Startet
5107-2103	Regionale miljøkrav i jordbruket	Bestemte jordarbeidingstiltak mv iht regional forskrift	Diffus avrenning fra fulldyrket mark	Ingen	Startet
5107-1853	Udlikeholde og forbedre kantsone mot elva	Grasdekt kantsone mot vassdrag i åker	Diffus avrenning fra fulldyrket mark	Ingen	Startet
5101-2540	Oppgradering av eldre avløpsnett	Oppgradering av avløpsnett	Diffus avrenning fra	Ingen	Startet

Stedsnavn

Informasjon

Kart

Temakart

Veiledning

Faktaark

Rapporter

Vann-Nett 2016

Hub

Vannstatistikk

Lenker

Forurensning i dag

vann-nett.no

Tiltak

Forurensning i dag

Øverlandselva
tilfredsstillter ikke
vannkvalitetskravene i
EUs Vanndirektiv
(for høye verdier av
nitrogen).

Skulle vært innfridd
innen 2021 (vil ikke skje)

Øverlandselva – Del III

En reise nedstrøms ...
fra bekkemøtet til Engervann

Opplevelser langs Øverlandselva

Turbrosjyren «Opplevelser langs Øverlandselva»

En reise medstrøms ... fra bekkemøtet til Engervann

1 To beker bli en elv
Der Øverlandselva og Øverlandelva møtes.

2 Kampanger
Den gamle Øverlandsgården ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

3 Hageplantaen
Den gamle Øverlandsgården ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

4 Øverland gård
Den gamle Øverlandsgården ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

5 Øverlandsgård
Den gamle Øverlandsgården ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

6 Øverlandelva
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

7 Øverlandelva
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

8 De to søstrene
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

9 Hoppbakken på Øverland
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

10 Voksefossene på Høland og Åstved
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

11 Næstveden
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

12 Sager og kverner ved Næstveden
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

13 Steinvaldebeveining
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

14 Løbekken
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

15 Puttmarkskirken - Løbekken kirkegårdsfelt
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

16 Sagfossen
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

17 Puttmarkskirken
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

18 Løbekken gård
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

19 Fyrbakke
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

20 Saltvannsparken i Engervann
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

21 Østmarken
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

22 Engervannet
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

23 Næstveden
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

24 Klippa
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

25 Sjøen i Engervannet
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

26 Gryta - hoppebakke og skole
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

27 Enger gård
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

28 Engervannet
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

29 Engervannet ved Engervannet
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

30 Engervannet ved Engervannet
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

31 Engervannet ved Engervannet
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

32 Engervannet ved Engervannet
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

33 Engervannet ved Engervannet
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

34 Engervannet ved Engervannet
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

35 Engervannet ved Engervannet
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

36 Engervannet ved Engervannet
Den gamle Øverlandselva ligger på høyde og er en av de best bevarte i området.

Legende:
● Punkt av interesse
P Parkering
●●● 5,5 km hurt/turvei

Ved elvemøte
Sæterbekken og
Østernbekken

«Sumpskogen»

Ved elvemøte
Sæterbekken og
Østernbekken

«Sumpskogen»

Ved elvemøte
Sæterbekken og
Østernbekken

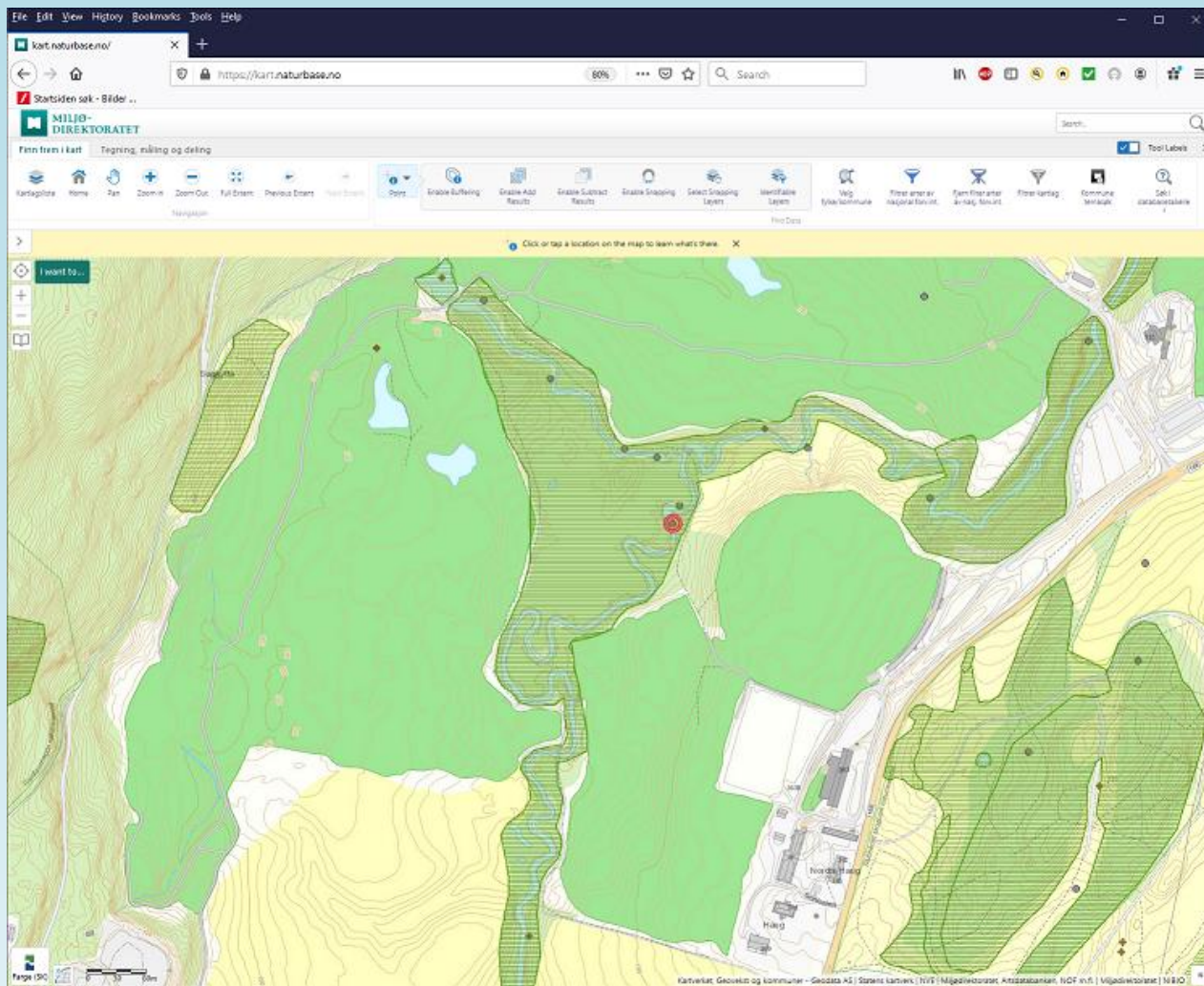
«Sumpskogen»

Ved elvemøte
Sæterbekken og
Østernbekken

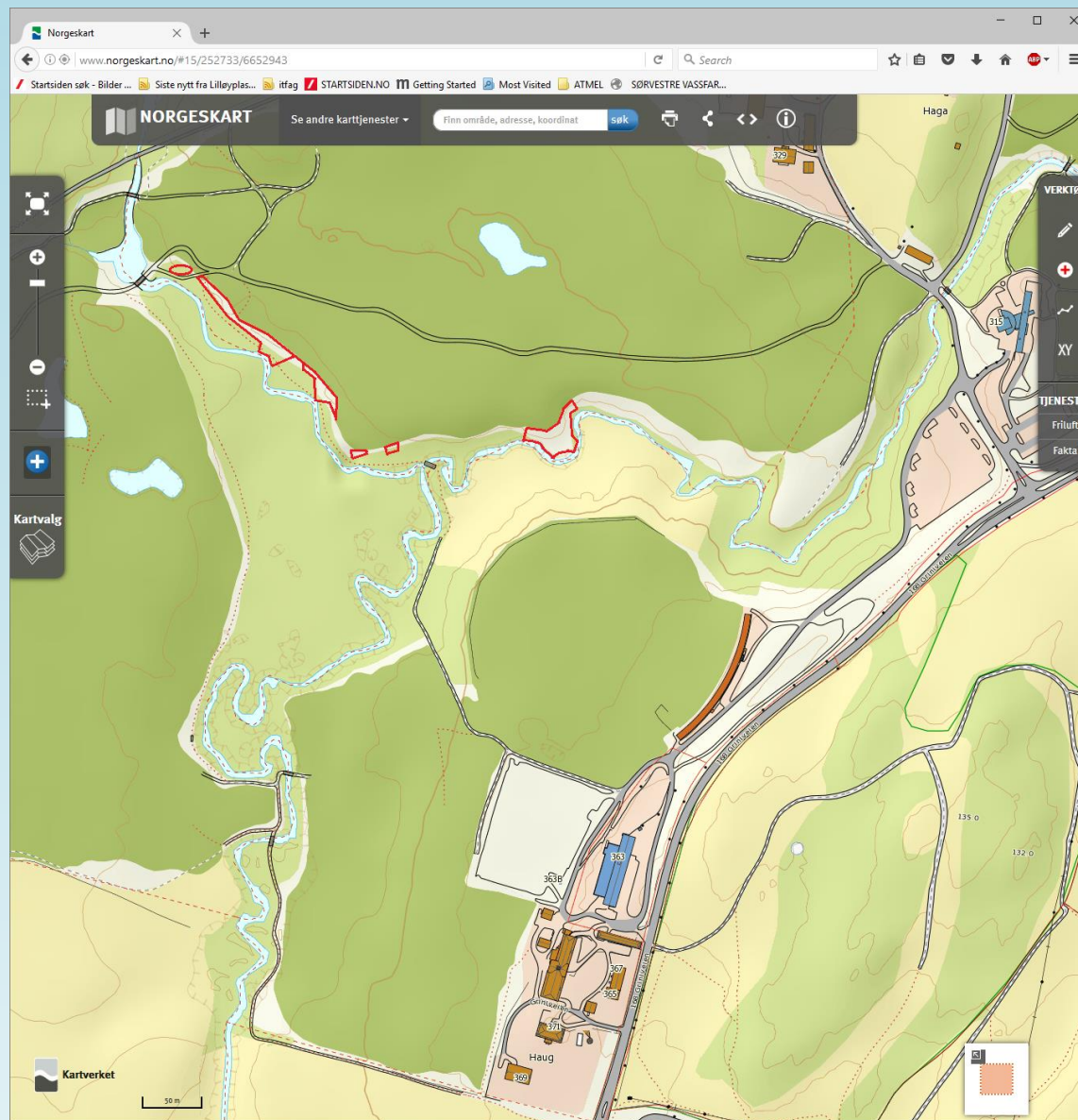
Rikt fugleliv
(rosenfink)
«pleased to meet you»

(foto: Ellen Askum)

Ved elvemøte
Sæterbekken og
Østernbekken

«Sumpskogen»
(A-verdi, nasjonalt viktig)

Ved elvemøtet
Sæterbekken og
Østernbekken:
1000m² Legepestrot

Truer forekomst av
blærestarr (en
ansvarsart for Bærum)

Ved elvemøte
Sæterbekken og
Østernbekken:
1000m² Legepestrot

I Norden finnes det
bare hannplanter.
Kun vegetativ
formering

Ved elvemøte
Sæterbekken og
Østernbekken
1000m² Legepestrot

Ved elvemøte
Sæterbekken og
Østernbekken
1000m² Legepestrot

Ved elvemøte
Sæterbekken og
Østernbekken
- Avrenning

Haga Golfpark er Norges største golfanlegg, beliggende i Bærum utenfor Oslo. Anlegget består av en 27-hullsbane og en nihulls kortbane. 27-hullsbanen består av tre likeverdige nihullsbaner, hvor to av disse hver uke settes sammen til en full 18-hullsbane.

Fra wikipedia

Øverland bro

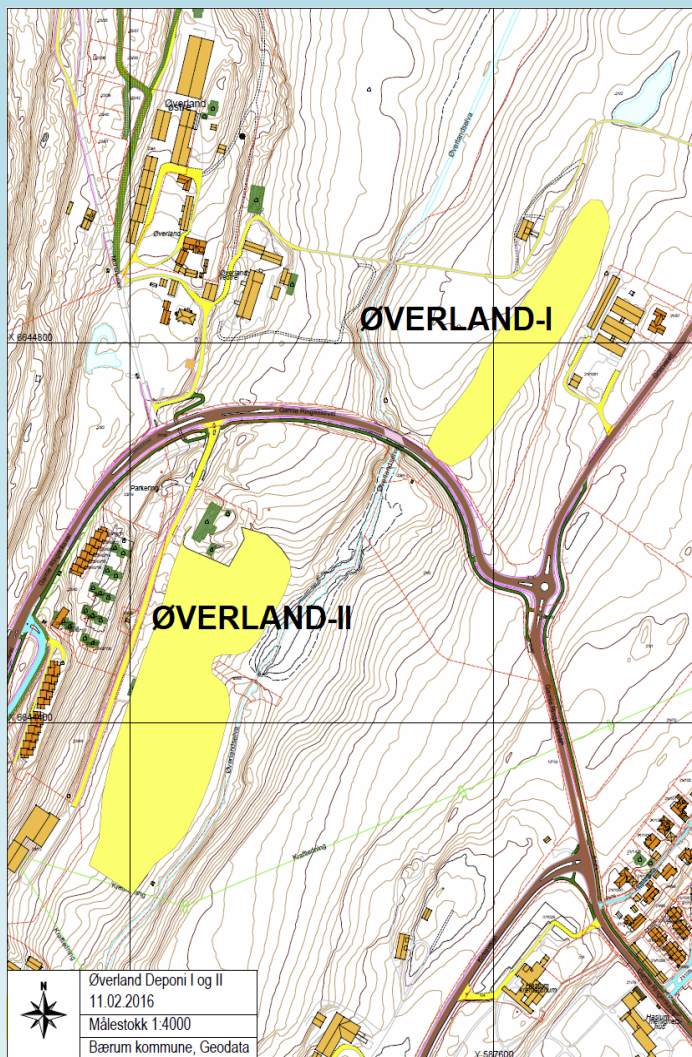
Kvern

foto: Bærum Bibliotek

Gamle Øverland bro

Reist 1838.
Krysningspunkt for
Kongeveien til
Ringerike.

Fyllingene
Øverland-I (1960-1963)
Øverland-II (1963-1967)

Øverlandsbakken 1930(?) - 1965

foto: Bærum Bibliotek,
fotograf: Birger Oppegaard

Geologi

Forkastninger
Sedimentære bergarter

Bærumsveien -
Presteveien

Forkastninger
Sedimentære bergarter

Pottemakeriet og Pottemakerbrua ved Sagfossen (Presteveien)

foto: Jens Claus Nickelsen

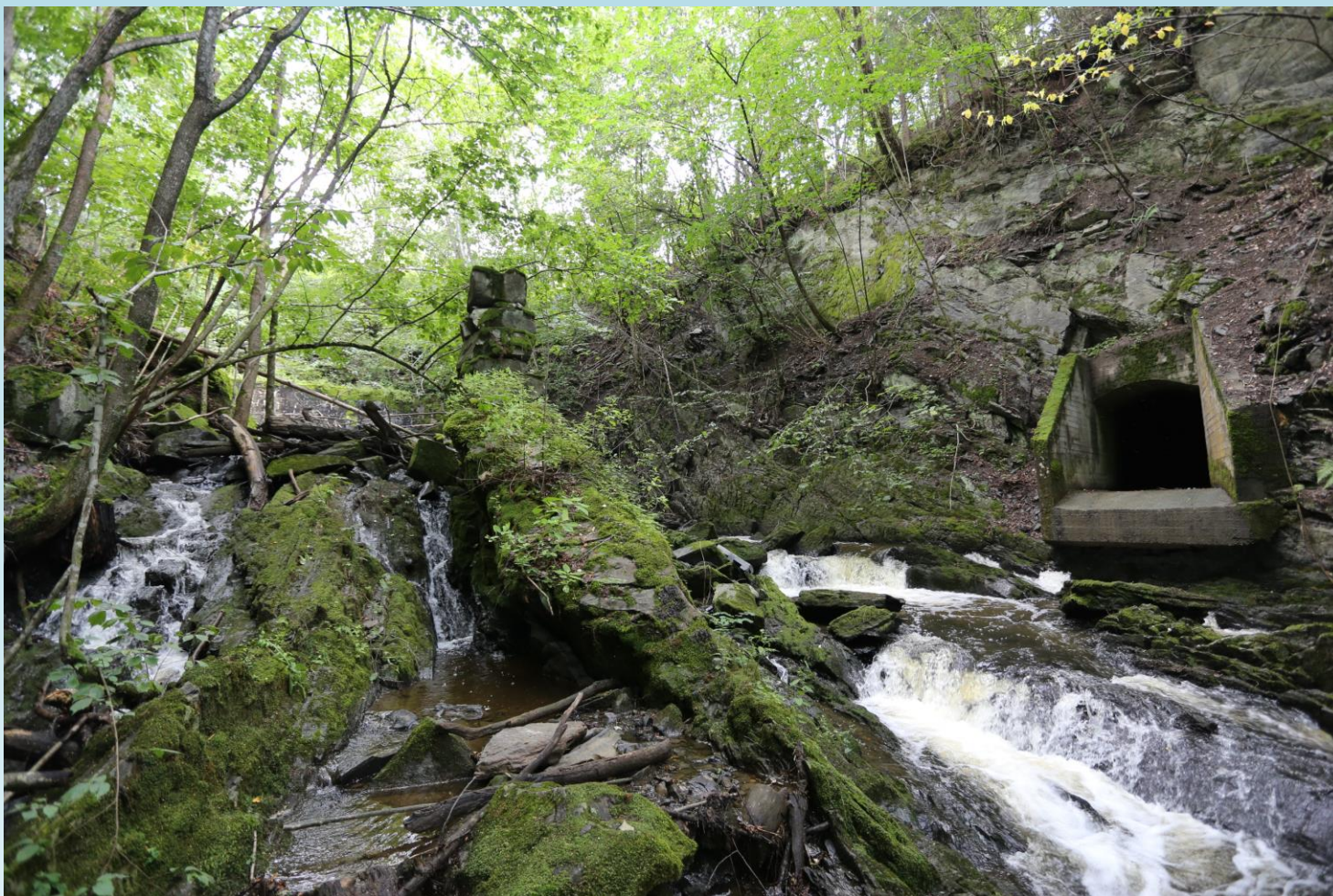
Kvernfossen

Potteskår i elva

Kvernfossen

Rester av kvernhus

Kvernfossen

Rester av vannrenne

Fiske Sjørørret (primært) En og annen laks ...

(foto J. Zydrunas)

Fiske Sjørørret (primært) En og annen laks ...

(foto J. Zydrunas)

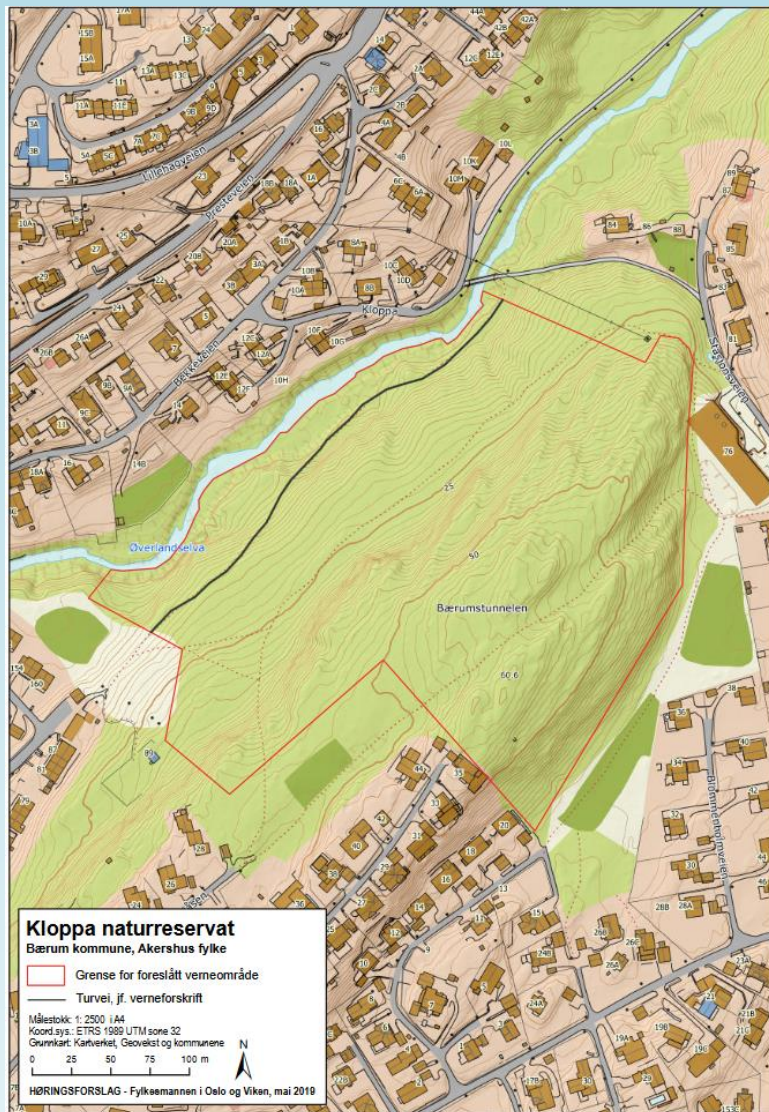

Turvei
Ved samløpet med
Nadderudbekken

Turvei - Kloppa Kloppa naturreservat

Fastsatt ved kgl.res.
20. desember 2019

Turvei - Kloppa Kloppa naturreservat

Fastsatt ved kgl.res.
20. desember 2019

Engerjordet- Bekkeveien

Engerjordet- Bekkeveien

Engerjordet- Bekkeveien

Engerjordet- Bekkeveien

Engervannet

Engervannet

Engervannet

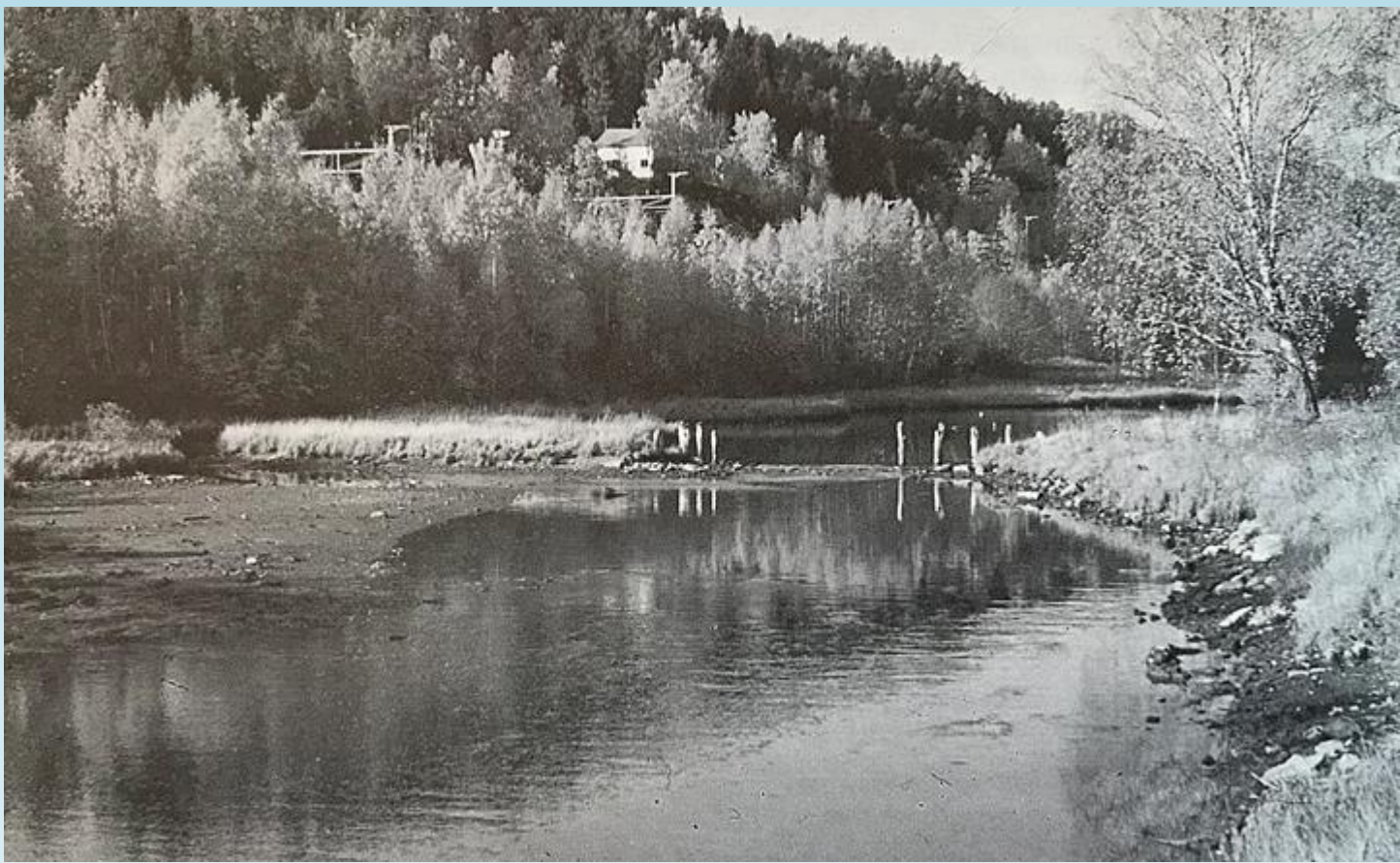
Engervannet

Engervannet

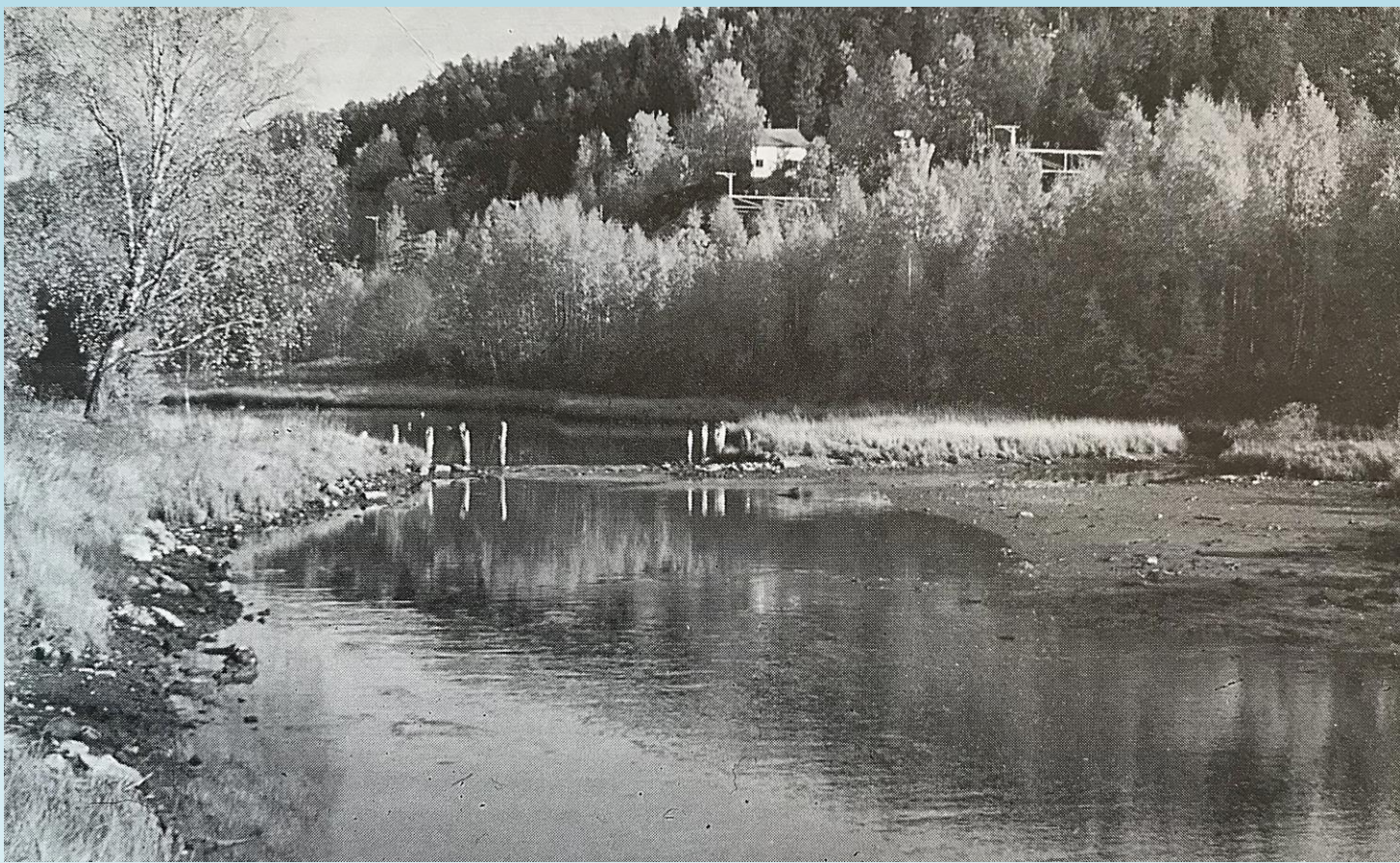
Engervannet

Lakseoppdrett i
Engervannet i 1869.

Norges første
«salvannsoppdrett» av
laks og sjøørret.

Foto Magnus Berg
fra boka «*Det norske lakse- og
innlandsfiskets historie*» (1986)

Lakseoppdrett i
Engervannet i 1869.

Norges første
«salvannsoppdrett» av
laks og sjøørret.

Foto Magnus Berg
fra boka «*Det norske lakse- og
innlandsfiskets historie*» (1986)

Lakseoppdrett i
Engervannet i 1869.

De siste rester fra
oppdrettsanlegget fra
1869

Lakseoppdrett i
Engervannet i 1869.

De siste rester fra
oppdrettsanlegget fra
1869

Takk for meg ...